

01

πολιτική

■ **ΤΟΥ Ιάσωνα Κωστόπουλου**

Ανακατατάξεις, αδιέξοδα και παζάρια

Από πριν το καλοκαίρι, και με κορύφωση από τη ΔΕΘ και έπειτα, το πολιτικό σύστημα έχει μπει σε μια παρατεταμένη προεκλογική περίοδο, η οποία χαρακτηρίζεται από την ενδεχόμενη αδυναμία σχηματισμού αυτοδύναμης κυβέρνησης-δυνητικά και συγκυβέρνησης-στις επόμενες εκλογές, δεδομένων των χαμηλών ποσοστών που καταγράφουν όσα κόμματα πλάσρονται ως υποψήφια -έστω και ως συστατικά- μιας κυβερνητικής λύσης. Αυτό τροποποιεί τη στάση των κομμάτων, τα οποία καταρχήν ενδιαφέρονται να εξασφαλίσουν την καλύτερη δυνατή θέση εκκίνησης. Γνωρίζουν πως η πορεία προς τις εκλογές δεν θα είναι απαραίτητως «κανονική», αλλά θα σημαδευτεί από την κοινωνική δυσарέσκεια, καθώς και από τα «απρόοπτα» -νέα σκάνδαλα, διεθνείς εξελίξεις ή και νέα κόμματα- που θα εμφανιστούν. Ωστόσο, τα μεγάλα αδιέξοδα που αντιμετωπίζουν η κοινωνία και η χώρα είναι στην πραγματικότητα εκτός ατζέντας σε ό,τι αφορά την προεκλογική περίοδο. Τα συστημικά κόμματα έχουν μόνο να επιδείξουν ορισμένα πλάνα διαχείρισης των επιπτώσεων που προκύπτουν από τις κεντρικές επιλογές που γίνονται για τη χώρα, χωρίς όμως αυτές οι επιλογές να είναι διαπραγματεύσιμες. Είναι ενδεικτική η «εφεύρεση» του δημοσιονομικού χώρου ως αδιαπραγμάτευτου μεγέθους, σε συνδυασμό με τη δήθεν θεσμική

κοστολόγηση των προγραμμάτων, που οδηγούν σε ακόμη μεγαλύτερη περιφραξη του πλαισίου μέσα στο οποίο θα κινηθεί η πολιτική αντιπαράθεση. Επιπλέον, η προεκλογική αντιπαράθεση, πέρα από περιφραγμένη, είναι και εν πολλοίς πλαστή, ακριβώς γιατί το σοβαρό ενδεχόμενο της ανάγκης για μια συγκυβέρνηση καθιστά όσα προτείνονται από τα κόμματα ως προγραμματικές λύσεις και θέσεις στην πραγματικότητα απλώς μια βιτρίνα, αφού το τελικό κυβερνητικό πρόγραμμα θα προκύψει από το διακομματικό αλισβερίσι μετά τις εκλογές.

Η Ν.Δ. σε φάση φθοράς και διαχείρισης ζημιών
Από μεριάς της, η κυβέρνηση της Ν.Δ. επιχειρεί να κάνει μια γενικευμένη διαχείριση των ζημιών και να αποτρέψει, όσο αυτό είναι δυνατόν, εξελίξεις που ενδέχεται να την κοντύνουν ακόμη περισσότερο. Άσχετα από την αλαζονεία που επιδεικνύουν τα κυβερνητικά στελέχη, τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων, που θέλουν το 70% να επιθυμεί αλλαγή διακυβέρνησης, είναι φανερό πως δεν είναι αναστρέψιμα. Έτσι, το επιτελείο Μητσοτάκη προσπαθεί, ξεκινώντας από τη ΔΕΘ, να υποσχεθεί μέτρα προς κοινωνικές ομάδες στις οποίες εκτιμά ότι έχει μειωθεί η επιρροή της Ν.Δ., σε μια προσπάθεια να ανακτηθούν έτσι κάποια ποσοστά. Παράλληλα, η

κυβέρνηση προσπαθεί, μέσα από τεχνάσματα, νομοθετικά τρικ και κοινοβουλευτικά μπλοκαρίσματα, να αποφύγει ένα ενδεχόμενο κατά το οποίο οι εκλογές θα διεξαχθούν με φόντο δίκες κυβερνητικών στελεχών. Ωστόσο, οι φυγόκεντρες τάσεις εντός της Ν.Δ. είναι εμφανείς και πιθανόν να ενταθούν όσο φτάνουμε πιο κοντά στις εκλογές, αν αποδειχθεί πως πολλές κοινοβουλευτικές θέσεις μάλλον θα χαθούν. Οι πρόσφατες δηλώσεις της Ν. Μπακογιάννη πρέπει να εκληφθούν σε αυτό το πλαίσιο: Τα περιθώρια για τη Ν.Δ. και, άρα, η «πίτα» στενεύουν, οπότε ζητείται καλή διαγωγή. Ειδικά για τον Μητσοτάκη και το επιτελείο του, εκείνο που απαιτείται δεν είναι απλώς η νίκη της Ν.Δ., αλλά μια καταγραφή που καταρχάς να εξασφαλίζει το μπόνους των εδρών και παράλληλα να μην θέτει επί τάπητος μια συγκυβέρνηση με κορμό τη Ν.Δ., η οποία όμως θα απαιτεί ένα πρόσωπο «κοινής αποδοχής» ώστε να σχηματιστεί.

Η μάχη της αντιπολίτευσης για την «πίτα» της δυσарέσκειας
Στον χώρο της κεντροαριστεράς, τα πράγματα για την ΕΔΑΣ και το ΠΑΣΟΚ είναι πιο μετρημένα. Ο Α. Τσίπρας επιδιώκει να παγιωθεί ως δεύτερη δύναμη και να δημιουργήσει έναν διπολισμό με τη Ν.Δ., ώστε να μπορέσει να αντλήσει ψήφους από όλο τον αντικυβερνητικό χώρο. Παράλληλα, το ΕΔΑΣ δίνει διαρκώς

διαπιστευτήρια συστημικότητας και «σοβαρότητας» προς όλες τις κατευθύνσεις, ώστε αφενός να μην αντιμετωπίσει αντιδράσεις εκ μέρους των ελίτ -από μερίδα των οποίων στηρίζεται άλλωστε- και αφετέρου να μπορέσει να πλασαριστεί και σε πιο συστημικά ακροατήρια. Από μεριάς του, το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται σε δυσμενή θέση. Η δυναμική του φαίνεται πεπερασμένη και εκείνο που προσπαθεί να αποφύγει είναι, μετά τις εκλογές, να αποτελέσει ένα ντε φάκτο κόμμα-συμπλήρωμα μιας συγκυβέρνησης, πράγμα που θα ήταν καταστροφικό για τον Ανδρουλάκη. Ωστόσο, συνολικά στον χώρο της κεντροαριστεράς η δυναμική μοιάζει αρκετά περιορισμένη και δεν επιτρέπει φαντασμαγορικές κινήσεις για κανένα από τα δύο κόμματα. Αντίθετα, είναι φανερό πως αναμοχλεύσεις στο πολιτικό σκηνικό θα προκύψουν από τον χώρο της Δεξιάς, είτε με την περίπτωση Σαμαρά είτε με κάποια κίνηση από τον χώρο Κασιδιάρη. Αντίστοιχα, και στην υπόλοιπη αντιπολίτευση, ο στόχος των κομμάτων είναι να «τσιμπήσουν» κάτι από την ευρύτερη δυσарέσκεια. Το ενδεχόμενο μη σχηματισμού κυβέρνησης στις πρώτες εκλογές σημαίνει, για τα μικρότερα κόμματα της αντιπολίτευσης, πως αυτό που θα κληθούν να κάνουν είναι να ελέγξουν το ενδεχόμενο συμπίεσής τους σε μια τέτοια περίπτωση. Δεδομένου, μάλιστα,

ότι το κόμμα Καρυστιανού έχει ψαλιδιστεί αρκετά, ώστε να περιοριστεί στον ρόλο ενός σχετικά μικρού κόμματος, επιδεικνύοντας παράλληλα μια ανθεκτικότητα, η «πίτα» της δυσарέσκειας για τους μικρότερους παίκτες φαντάζει αρκετά μειωμένη. Το πολιτικό σύστημα οδεύει προς τις επερχόμενες εκλογές χωρίς τα κόμματα να έχουν να καταθέσουν κάποια επί της ουσίας πολιτικά σχέδια. Αντίθετα, η πορεία των περισσότερων χαρακτηρίζεται περισσότερο από το γεγονός ότι αποτελούν προσωποπαγή σχήματα, τα οποία κινούνται με μεγάλο βαθμό ιδιοτέλειας και συχνά, ακριβώς επειδή είναι προσωποπαγή, εκλαμβάνουν τις επερχόμενες εκλογές ως υπαρξιακό κίνδυνο. Παράλληλα, θα κριθεί σε έναν βαθμό και η σταθερότητα του πολιτικού συστήματος, καθώς και η σε βάθος χρόνου αναπαραγωγή του. Αποδεικνύεται αρκετά δύσκολο να στηθεί ένας αποτελεσματικός νέος διπολισμός, ενώ και οι φυγόκεντρες τάσεις εντός του χώρου της Δεξιάς δεν εκδηλώνονται σε ένα περιβάλλον σταθερότητας, χωρίς απρόοπτες εξελίξεις, και άρα ενέχουν κινδύνους. Εκείνο που είναι βέβαιο είναι πως οι ανακατατάξεις που θα προκύψουν από τις εκλογές θα είναι προϊόν κυρίως συστημικών μοχλεύσεων και λίγο συνδέονται με τις πραγματικές ανάγκες και τα αδιέξοδα της χώρας.

Με όχημα
την ποίηση

Ανθολόγος: **Λουκάς Αξελός**

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ
(1879-1932)

Το έρημο μονοπάτι

Μέρες και νύχτες στο σπίτι κυλούν και διαβαίνουν σαν το θολό και μονότονο ρέμα θλιμμένες, κί' οι γριές οι Μοίρες παράμερα κλώθουν κί' υφαίνουν της μυστικής μου αγάπης τον πέπλο

σκυμμένες.

Σ' ένα καλάμι λεπτό μαγικόν έχω κλείσει, σε μια χρυσή που οι Νεράϊδες μου εδώσαν φλογέρα, όλους τους ήχους που κλαιν και στενάζουν στη φύση: της ρεματιάς, της βροχής, των δεντρών και του αγέρα.

Και το φθινόπωρο αιώνιο στο σπίτι μας πέφτει, μια καταχνιά μένει εκεί που χαρούμενα ζούσα, φαίνεται μόνο βαθιά στο θαμπό μας καθρέφτη κάποια σκιά, μια σκιά μορφονιάς η' αγαπούσα.

Λησμονημένον ακόμα χαμόγελο

ανθίζει στα μαραμένα της κάλλη, στ' ανέγγιχτα χείλη, το χαμογέλιο το αιθέριο που αχνά το φωτίζει σε κάτι εικόνες παλιές το φτωχό το καντήλι.

Κί' έμεινα εκεί οπού οι μέρες κυλούν και διαβαίνουν σαν το θολό και μονότονο ρέμα θλιμμένες, κί' όπου οι γριές Μοίρες παράμερα κλώθουν κί' υφαίνουν της μυστικής μου αγάπης τον πέπλο σκυμμένες.

Για κάποιον ίσκιο στο έρημο κρουστάλλι πνιγμένο, έμεινα παίζοντας πάντοτ' εκεί στη φλογέρα

έναν ανθρώπινο θρήνο απ' τους θρήνους βγαλμένο της ρεματιάς, της βροχής, των δεντρών και του αγέρα.

Ζω μ' έναν ίσκιο πνιγμένο στο έρημο κρουστάλλι, ζω κι αγαπώ τη σκιά μιας κοπέλας αιώνια· η σιωπή κατεβαίνει απ' τη στέγη μου αγάλι, μια παγωμένη σιωπή, σαν το χιόνι στα χιόνια.

Το Ταξίδι

Όνειρο απίστευτο η λίοχαρη μέρα! Κί' εγώ κί' η Αννούλα, λίγοι παλιοί σύντροφοί μου και κάποιες κοπέλες μαζί, μπήκαμε μέσα σε μια γαλανή

μεθυσμένη βαρκούλα, μπήκαμε μέσα και πάμε μακριά στις χαράς το νησί.

Ούτ' ένα σύννεφο κί' ούτ' ένας μαύρος καπνός στον αγέρα· πλάι μας στήθη ερωτιάρικα κί' άσπροι, χιονάτοι λαιμοί, φως στα μαλλιά τα ξανθά, φως στο πέλαγο, φως πέρα ως πέρα: μα ποιος επήγε ποτέ του μακριά στις χαράς το νησί;

Ω! τι με νοιάζει κί' αν πάμε ως εκεί; Τι με νοιάζει; Γελάει όλ' η γλυκιά συντροφιά μου, γελά η θλιμμένη ζωή, στ' άπειρο μέσα κυλάμε· κί' η Αννούλα τρελά τραγουδάει: Όπου και νάναι μακριά θα φανεί της Χαράς το νησί...